

## **PRZYSŁAĆ** (110) *vb pf*

a jasne.

*inf* przysłać (15). ◇ *fut 1 sg* przyślę (1). ◇ *2 sg* przyślesz (2). ◇ *3 sg* przyśle (3) *LibLeg, SkarJedn, ArtKanc*, przysze (1) *SarnStat*. ◇ *3 pl* przyślą (2), [przyszlą]. ◇ *praet 3 sg m* przysłał (41). *f* przysłała (3). ◇ *1 pl m pers* -(s)my przysłali (1). ◇ *2 pl m pers* -ście przysłali (6). ◇ *3 pl m pers* przysłali (12). ◇ *plusq 3 sg m* był przysłał (2). ◇ *imp 3 sg* niechaj przyśle (1). ◇ *con 3 sg m* przysłałby, by przysłał (3). *f* by przysłała (1). ◇ *2 pl m pers* byście przysłali (4). ◇ *3 pl m pers* przysłaliby, by przysłali (3). ◇ *con praet 3 sg m* by był przysłał (3). ◇ *impers praet* przysłało (5). ◇ *con* by przysłało (1).

*Sł stp* notuje, *Cn brak*, *Linde bez cytatu*.

1. Wysłać dokądś kogoś, kto następnie przybył do miejsca przeznaczenia; *mittere PolAnt* (75) :

a. *Transit. [kogo]* (48) : Thełch myłoczywi krolyv dayemi wyedzyecz Wałchey Krolewkyey mczi yłch rołkazał hołpodarowy Czefłarz Tureczky y przifłal Czaułcha *LibLeg* 11/184, 7/98, 11/166; *SkarŻyw* 473; Polacy [...] połłali do Krolewcy Helżbiety/ aby ich więcey ná słowie nie trzymáł/ á Krolewnę przyłłálá *StryjKron* 472.

*przysłać do kogo* (12): thedi chocia yego. C.M. bibil myesczanyna albo chłopa yakiego przifłal domnie *LibLeg* 10/152; V.M. oznaymvye yz Syenko ktori zwalach wyechal przifłal do mnie Adama gdzie mie profzil abim zany m fwyadzecztwo widal wrzeci yego *LibLeg* 11/68v, 6/192, 10/60v, 11/[32<sup>2</sup>], 165v. *Cf Zwroty*.

*przysłać od kogo* (1): [królowa węgierska wysłała biskupa wesperymeńskiego z książętami węgierskimi] ktorzy [...] Edwigę corę Ludwigowę zátym do polłki przyłłác/ od krolewcy Węgierłkicy połtánowali *BielKron* 379.

*przysłać ku czemu [= na co]* (1): Raczył mye yego krolewka M. kv they Electy wałchey przifłacz abich wałchym M. powyedział thą wolya yego K. Myłoczy. *MetrKor* 31/621.

*przysłać za kim* (1): Veczwarthek przeszly przifłal sa mnv Voyewoda Valaszky pana Thome Lugopheta *LibLeg* 9/52.

*przysłać z czym [= z niesionymi rzeczami]* (5): Niebytność Páná Podłkárbięgo [...] nie ma záłzkadzác w odbieraniu tych Prowentów/ [...] y łzáfowanié ich: gdy ná fwe mieyfce Szłáchcicá osiadłęgo/ y vczciwęgo/ *cum sufficienti mandato* y pieczęcią fwą przyłzle/ y z kluczem. *SarnStat* 364. *Cf* »przysłać z listy«.

*przysłać z czym [= z informacją o czym]* (1): [posłowie mówili] my się WKM swemu MP i IchM senatorom koronnem opowiedamy i oświadczamy, że [...] nie inaczej do braci swej odjeżdżamy, jedno z tąż wolnością, z którą nas tu przysłali. *Diar* 89.

*przysłać dokąd* (4): Pothym [poseł] bandzye mowil Krol yego Milocż pan moy przifłal myą na dwor Valzey Cefzarłkyey milocżi, abych nawyedzył ymyenyem ye<sup>80</sup> M. sdrowye vasey C. milocży *LibLeg* 7/8; *Diar* 89; *BielKron* 379. *Cf* »przysłać z listy«.

*cum inf* (1): NAYałłnyeyłłchi Krolyv hołpodar moy Ilyałch Voyewoda przifłal mye do wałłchey Kro. mczi. zdrowye t.m. nawyedzyecz [...] a pothem mowycz thwoyey Kro. mczi yłz [...] *LibLeg* 11/165v.

Ze zdaniem celowym zawierającym polecenie dla wysłannika [zawsze: aby] (4): *MetrKor* 31/621; *LibLeg* 7/8, 11/[32<sup>2</sup>]; Pan Bog Izraéliński ták mowi/ Wy ták opowiedzcie Krolowi Iudfkiemu który was przysłał abyście fię rádźili mnie *BibRadz Ier* 37/7.

*Zwroty*: »przysłać z listy(-ami)« [w tym: do kogo (2), dokąd (1), skąd (1)] [szyk zmienny] (4): czofczie przislaly do nas fniektorimy lifty fwimy fluzebnyka swego Mykolaya *LibLeg* 10/60, 10/113, 11/107; A Huffankálfan Krol Perfki/ [...] Roku 1474. Kateriná Zená Wenená Człowieká Sláchetnego y fprawnego z liftámi Káldeyfkimi literámi piánymi przyflał/ profząc aby Kazimierz przeciw Machmetowi Turkowi [...] woynę podniósł *StryjKron* 652.

»przysłać [komu] na pomoc« [szyk zmienny] (2): Krol mu Iágieł ná pomoc Márfałká z Polaki Przyflał *StryjKron* 517, 712.

»przysłać [do kogo] w poselstwie« (1): y daye znacz przes then nasch lyfth czofczie prziflaly do mnye y do mego wifkokiego dworw fpanftwa swego [...] Hethmana fwego na ymye pana Andrzeya wpoífelftwye flyfthem fwim. *LibLeg* 10/113.

»przysłać posła« [w tym: do kogo (3), k(u) komu (2)] [szyk zmienny] (7): Tv przithim wam przyaczielowy naschemv oznaymvye ysch panowie węgierfczi knam przislaly posla swe<sup>go</sup> zadayacz nas thes zatho abismi [...] to Croleftwo Węgierfkie daly Krola Ianowemv Sinv *LibLeg* 10/67, 10/56, 60v, 61v, 11/75; zabiezal temu Cefarz/ prziflal tez fwoie Posli do niego zadaiac znim rozmowi przijacielfkiei w Lubowlij *PaprUp* C2; *ActReg* 168.

»w [jakiej] rzeczy, w [jakich] sprawach przysłać« [w tym: do kogo (1)] (1:1): dla tego fmi mi bili daly lyft poslowy walchemv do sandziaka y do sandzi Bialohrodzkiego y poslalysmi do nych gdziesczie wi pothim drvgy ras do nas wteyze rzeczi przislaly Tlvmacza walfe<sup>go</sup> Mykolaya *LibLeg* 10/67v, 10/60v.

*Przen* (17) :

*przysłać komu* (1): (nagł) Ian Kořtká ná Iárořláwíu Woiewodá Sędomirski. (-) TEgo tu nam Fortuná do Ruři przyflála/ Mężnego y możnego iż potrzebne znála *PaprPan* L4.

*przysłać jakim* (1): (nagł) Gořłáwki Rotmiřtr. (-) TEgo fnađ w Wulkanowym iezyerze płokano/ A práwie go tu ná fwiát żeláznym przyflano. *PaprPan* Y4v.

*przysłać dokąd* (3): *PaprPan* L4 cf *przysłać komu*, Y4v cf *przysłać jakim*. Cf *Zwrot*.

*Zwrot:żart*. »przysłać [dokąd] w dary« (1): (nagł) Ian Witowfki piarż Trebowelfki. (-) [...] Wierzę iże go Bachus przyflał w ten kray w dary/ Bo widzę lubi trunek á práwie bez miáry *PaprPan* I4v.

**α** O działaniu Boga [kogo, co] (14) : [Rzekł Józef do braci] á bo wiem dla zdrowia walfe<sup>go</sup> poslal mię bog przed wamy do Eiptu/ [...] á dla tego mię bog przyflał/ iż byście zachowany nazýemy *HistJóz* D4; iż to o nim [o Jezusie] Zachárialz ociec Ianá s. [...] prorokował/ błogofłáwiąc Pána Boga wřzechmogáczego/ iż iuz miał rychło przyfláć [!] onego zbáwicielá á ono odkupienie narodowi ludzkiemu *RejPos* 19, 321; ábo przyśle [Pan Bóg] iuz dzień fadny/ y Antychryřta *SkarJedn* 384.

*przysłać do kogo* (2): Iáko przez Máláchialzá Proroká obiecał im Pan/ iz przed tym niźli čás przydzie fądu mego frogiego/ przyflę do was Heliałzá *RejPos* 12v. Cf »przysłać posła«.

*przysłać komu* (3): [modlitwa Maryi do Boga Ojca] Raczy mi proflę cie iego miłofřt tym rychléy przyflatz/ bo duřfa moia pirwéy niebędzie pocieřsona/ aż okiem moijm ogládam dořtoynořt iego żádliwá. *OpecŻyw* 163v; Aza boim [!] [ludziom] nie nápuřcił iuz Bog tego řkutku/ álbo mocy

ożukánia/ gdy nam przed kilkiem lat one przyśłał/ co zinemi ná tem nieprzeštawáią żeby fię od Christuła zwáli/ ále nád to y od włáznego imieniá iego tytuły łobie biorą. *BudNT przedm a3v; PaprPan H4; [jednego człowieká niewinnego/ [biskup] głodem vmorzył/ co tełz y temu drugiemu wczynić chciał. Lecż Pan Bog oto temu ielzce był czáłu nieprzyśłał/ chcąc go tu ielzczę záchowác KrowObraz C4].*

*przysłać ku komu (1):* Potym pomáley chwili on niemocny [którym zaopiekował się Julian] [...] wkazał fie barzo iálny [...] rzekąc ták Iulianowi [!]: Iulianie pan bog mię przyśłał ku tobie powiedzieć/ że iuż przyiął twą pokutę *HistRzym 116v.*

*przysłać dokąd (1):* Włzytek dowcip do boiu dzyádá ich mężnego/ Bog im tu z niebá przyśłał y fortele iego. *PaprPan H4.*

*przysłać skąd (2):* Ale być y Anyoła łnadż przyśłano z niebá/ Będzycie winá rzeczecie/ nie tákiego trzebá. *PaprPan Ffv, H4.*

*cum inf (1): HistRzym 116v cf przysłać ku komu.*

*Ze zdaniem celowym zawierającym polecenie dla wysłannika (1): ArtKanc S17 cf »przysłać posła«.*

*Zwroty:* »(dobry) czas, śmierć [= zgon] przysłać« [szyk zmienny] (2:1): *LibLeg 11/180v; Przyśłał Pan Bog dobry czas/ y niewzgárdził dużá iego SkarŻyw 440; Bądż wielbione ciáło/ z Pánny czyłtey wzięte/ Coś za nas ćierpiáło/ ná krzyżu rośpięte/ [...] Gdy łmierć przysłelz/ niech mam łwoy pośilek/ z ćiebie GrabowSet Pv; [KrowObraz C4].*

»[do kogo] przysłać posła« (1): Ktory [Pan] do nas przyśle łwego/ łmierć poslá bárzo łrogiego/ aby z námi liczbę czynił/ ze włzego co kto przewinił. *ArtKanc S17.*

**b. Intransit. (27) :** *LibLeg 7/98, 9/51;* gdy [św. Anzelmus] miał v portu w okręt wśiádác/ krol przyśłał/ y pułzczać go nie kazał *SkarŻyw 335.*

*przysłać do kogo (11):* a dlia wczinienia onich łchkod od thich Tatarow Krol polłky nasch przyacziel przilal do nas. s skargą swą dayącz nam znacz othich schkodach *LibLeg 10/59, 9/50v, 51, 10/58, 62, 11/84v; Diar 56; RejZwierz 36; Przyśłał też potym Swidrigiel do Krolá chcąc tráctowác o przymierzu/ ále nie z łercá/ tylko áby woynę odwlokł StryjKron 572; Swidrigáilo [...] poimał był Teodorá álbo Fiedká Koributowicá Xiążę Nieświełkie/ ktory był do Krolá przyśłał StryjKron 582; PaprUp K4.*

*przysłać od kogo (2):* We wtorek posłowie chc(i)eli iść do KJM [...] ale przysłano do nich od KJM, iż jeszcze ad deliberandum księža biskupi prosili *Diar 56, 64.*

*przysłać po kogo, po co (7):* A panowie namawiali o podatku na obronę i przysłali potym po posły *Diar 63, 19, 41, 56, 64;* Dano odpowiedź posłom Etrułkim/ iż co ielt iego [krolá] włáłne/ niechay przyśle po to bełpiecznie. *BielKron 105; PaprPan Q4v.*

*przysłać k(u) komu (2):* Wten czas żona Pilátowa/ imieniem Prokula przyślala k niemu rzekátz. Prośłę cie [...] *OpecŻyw 132v; LibLeg 11/84v.*

*przysłać z czym [= z wiadomością] (2):* y pothym sasycie sprawywłzy poselłthwo przysłaly do mnye Snowynv ysz łfyna Crolia Ianwłzewego wnwka v.C.M. wszyely łfobycie sa pana *LibLeg 9/50v, 10/59.*

*Ze zdaniem dopełnieniowym zawierającym przekaz (3): LibLeg 9/50v; Diar 56;* POtym mu powiedziano/ iż w drugim kołciele/ Tám v Merkuriułzá/ złotá łrebrá wiele/ A ten połłał dworzány/ áby tho zábráli/ Ci iż piłzczą w kołciele/ do niego przyśłáli. *RejZwierz 36.*

*Ze zdaniem celowym zawierającym polecenie dla adresata [zawsze: aby, żeby] (5):* Dzisz zaſy przisłał do mnie Czeſſarz Tvreczky pod przyſyega abich doniego przyachał *LibLeg* 10/62, 9/51v; Potym przysłaſo po poſły, aby ku KJM szli. *Diar* 56, 19, 54.

*Przen [po co] (1) :* Roſkoſzuy duſzo moiá miła w roſkoſzach ſwoich/ maſz wſzytkiego doſyć/ á dziſ tey nocy przyſła po nędzną duſzę twoię. *RejPos* 317.

**2. Przekazać coś przez wysłannika lub kogoś pod eskortą [w tym: kogo (3), co (27)] (35) :** Mow ieno czo ſnim ozloczie [...] Albo iż zbanku ſpolnego [...] Towarzyſze czo zyſkały Kylka tylięczy przyſłaly. *RejKup* f4; á ná liſcie ſtało proſząc áby mu ſyná iego żywo przyſłał potáiemnie/ á nie moſeſzli żywego przyſłać/ tedy głowę iego *BielKron* 104; *StryjKron* 722; *ActReg* 25.

*przysłać czego (4):* *StryjKron* 125; Przypominał zeKrol Szwedzki miał przysłać pieniędzy a nie przysłał *ActReg* 25; *SarnStat* 234, 401.

*przysłać do kogo (8):* y wibi takowich [którzy by wtargnęli w ziemie wasze] kazaly poymacz y poymawſchi do nas biſcie przisłaly *LibLeg* 11/90v, 10/57v, 92, 141v. *Cf* »list przysłać«.

*przysłać komu (13):* *BierEz* C3; Idzcie ku moié matuchnie námileyſſé/ oręduycież iey miłofci/ máli tzo gotowégo/ by mi raczyła przyſłatz *OpecŻyw* 38; wkoſzczyele przeth ludzmy anyol znyeba ſtápiwſzy vyencze ſkwyeczya przynoyſſchy ym ye na glouy wdzyał rzekącz ty uyanky matka uafſa marya uam przyſłala *PatKaz III* 154; *LibLeg* 11/166; Norymbergczánie do Wenetow poſłáli proſząc ich áby Wenetowie im ſpoſob y Práwá Rzeczypoſpolitey ſwey przyſłáli *OrzRozm* T4; *BielKron* 104; (*nagł*) Goſłáwſki Rotmiſtrz. (-) [...] Onymu ſnadź Herkules ſwoie ſtrzały przyſłał/ Co nimi miedzy ſmoki więc ogromnie pryſkał. *PapPan* Y4v; *StryjKron* 557; NAznáczemy Rewizory náſzé do Ruſi y Podola/ [...] którzy ná bliſko przyſzły Séym relácią Rewiziiéy nam przyſłać będą powinni. *SarnStat* 1047; *ZapKoſcier* 1585/59. *Cf* *Zwroty*.

*przysłać po kogo (1):* po ktorego [po *Skanderbega król Alfons*] przyſłał okręty áby co z naczelnieyſzym ludem ſwoim przyſpłynął do Apuliey *BielKron* 252v.

*przysłać kim (2):* y wi bi przyacziel nasch roſkazał to wſzitko wyedno myeſcze zebracz, y livdzmy ſwimy do nasbiſcie tho przisłaly, abi tho wſithko bilo wroczoſo *LibLeg* 10/92. *Cf* »list przysłać«.

*przysłać dokąd (1):* Tego roku Papieź Leo przyſłał Iubileuſz do Polſki/ s ktorego część pieniędzy s ſkrzynie miała iſć ná murowanie Kámiencá miáſtá *BielKron* 416v.

*przysłać skąd (1):* á Holha mu [*cesarzowi*] s Kijowá obiecála przyſłać Woſkow/ ſkor y czeládzi niewolney. *StryjKron* 125.

*Ze zdaniem celowym zawierającym polecenie dla adresata (2):* On kołaczá włámuiąc/ Wſzyſtek iey dał táko mowiac: Tobieć Pan przyſłał powolney/ By ij ſniádká *BierEz* C3; *BielKron* 252v.

*Zwroty:* »list przysłać« [w tym: *do kogo (4), komu (1), kim (1)*] [*szyk zmienny*] (7): A tak nykt do nas nyeprzyechał yedno lyſt ſwoy napyſſawſchi do nas przisłaly *LibLeg* 11/107v, 7/68v, 10/152, 11/85v, 152; wczora przysłał [*pan gnieźnieński*] do mnie list moim ſługą *ActReg* 83, 94.

»na piſmie przysłać« (1): A tak raczcie ſię rozmowić ná to podanie KJM i Rad Koronnych a IchM teź tu ostatka domawiac będą, żeby żaden stan w tej obron(i)e nie uległ i WM namowiwszy powiedzą albo ná piſmie przyſła dzisiaj *Diar* 78.

»przysłać przez posła« [*w tym: komu* (1)] [*szyk zmienny*] (2): *LibLeg* 7/68v; A bojąc fie od niego wiewtżego kłopotá/ Przyśláli mu przez pošly bárzo wiele złotá. *PaprPan* Gg3v.

»[*komu*] zasię [= z *powrotem*] przysłać« (1): Ku przełożeniu zakonu ktoregoż żadałz pošlałem łtarczow z każde<sup>go</sup> pokolenia łzełć, ktorzy zakon zachowawaią. wźakoż to w twej miłóci będzie abyłcie ie nam zafię opatrzenie przyślali. *BielŻyw* 113.

*Przen* (1) :

*Zwrot*: »[*co komu*] w dary przysłać« (1): (*nagł*) Hricżko Riturowłki. (–) NAturá mu z vrodą fercá nie zrownála/ Práwie nie do Wenułá ták go tu mieć chciała/ Ale Marz łrogość łwoię wiedz mu w dáry przyślál *PaprPan* Q2.

*Formacje współrdzenne cf 2.SŁAĆ.*

*Cf PRZYŚLANIE, PRZYŚLANY*

LW